

Bekijk het realistisch, dus gevarieerd met Metapatroon

Pieter Wisse

1. Ook informatiekunde moet kwalitatief méé met schaalverruiming

We kennen het natuurlijk allang uit onze dagelijkse ervaring en de sociale psychologie. Kijk naar verschillende mensen tegelijkertijd in dezelfde situatie, of doe dat met één persoon in achtereenvolgens verschillende situaties. De kans op gevarieerd gedrag is groot! Dat inzicht lijkt echter nauwelijks doorgedrongen tot de informatiekunde. Daar doen 'we' alsof dezelfde informatie overal en altijd voor iedereen dezelfde betekenis heeft. Sterker nog, moet hebben. Maar dat is ècht onzin.

Er zijn ruwweg twee manieren om die valse schijn hoog te houden. De ene is met absolute macht, de andere door overdreven beperking van situatie en tijdsduur. Dan ben je de geïsoleerde baas over een toepassinkje, gefeliciteerd. Kortom, voor serieus informatieverkeer in onze netwerksamenleving zijn dergelijke voorwaarden hopeloos achterhaald, en gelukkig maar.

Desondanks blijven we de alsmaar groeiende hoeveelheid informatie beheeren volgens het idee dat op reële schaal, sociaal-psychologisch dus, niet langer past. Nee, dat is geen verwijt. Zo moeilijk is kennelijk een heuse paradigmawissel. Klopt, het is geen optie om al die informatie te laten voor wat 'ie is en met schone lei te beginnen. Hoe lukt het dan wèl om van informatiekundige koers te wijzigen, maar netzo nadrukkelijk met behoud van informatie volgens oorspronkelijke opzet?

2. Dus, context moet!

Dat ligt eigenlijk pas voor de hand zodra informatie-als-teken, zeg ook maar als gegeven, als iets anders beschouwd wordt dan de betekenis die iemand eraan geeft. Dat onderscheid leidt tot erkenning van context. Dezelfde informatie in de ene context krijgt een betekenis die verschilt van 'zijn' betekenis in een andere context. Dit maakt meteen duidelijk waarin de klassieke hulpmiddelen voor informatiebeheer tekort schieten. Want daar blijft context nog impliciet en als zodanig enkelvoudig. Aldus bestaat onrealistische interpretatiedwang. Hoe kortzichtig dat ook is, wie daarbij aan het minst korte stukje trekt, belemmert vaak dat iedereen inclusief z/hijzelf de ruimte krijgt.

Wie alles overhoop wil halen met minimale kans van slagen moet vooral aan de legacy-systemen (laten) sleutelen. Want de overgang van, met excuus voor de moeilijke woorden, impliciete monocontextualiteit naar expliciete multicontextualiteit is letterlijk fundamenteel. Dat maakt van een verbouwing feitelijk nieuwbouw. In plaats van bescherming van eerdere investeringen pakt dat ronduit als aanval erop uit. Dat moet dus anders.

3. Expliciete contextualisering in meervoud

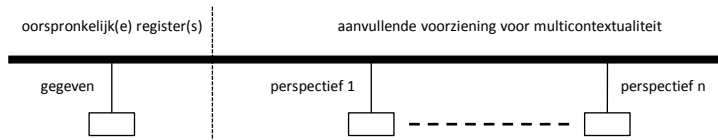
En het kàn anders, heel praktisch, als een oorspronkelijk informatiesysteem voortaan onderdeel vormt van een stelsel. Dat opent de mogelijkheid om het gebruik van zijn functionaliteit te beperken. Zo'n systeem gaat dan vooral verder als register van informatie-als-teken. Daaruit volgt dat de slag van het toekennen van betekenis volgens een context elders moet worden gefaciliteerd. Dat gebeurt met een nieuwe voorziening, stelselmatig berekend op meervoudige contexten die indien van toepassing hetzelfde informatie-als-teken uit één of, waarom niet, méér registers ontsluiten.

Die nieuwe, extra voorziening draagt dus principieel een multicontextueel karakter. Voor eenduidige modellering van bijbehorende betekenisvariëteit heeft Information Dynamics een nieuwe methode ontwikkeld: Metapatroon. Metapattern op z'n Engels.

4. Naar praktische stelselmatigheid

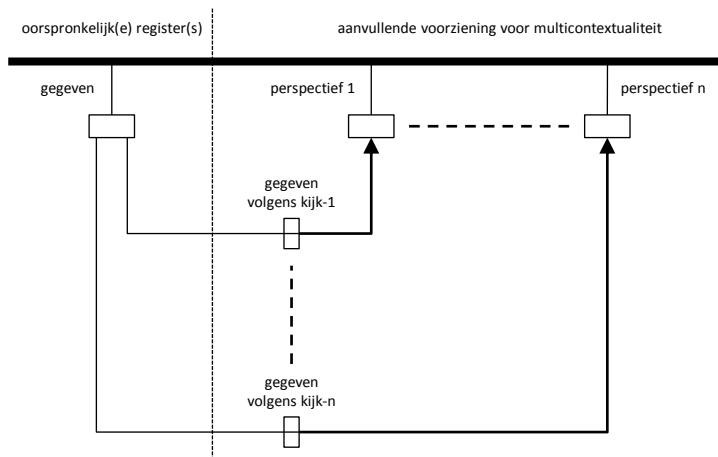
Op een karikaturale manier laat zich in beknopt bestek schetsen hoe dat werkt. Dan is er aan de ene kant het register, hier gemakshalve tot één beperkt. Daarin staat de oorspronkelijke informatie-als-teken opgeslagen. Aan de andere kant is er die nieuwe voorziening met geëxpliciteerde contexten, zeg ook maar perspectieven. Dat aantal is variabel, wat uitgedrukt staat door de reeks van 1 tot en met n.

Met Metapatroon behoort dat allemaal tot één informatiestelsel. Dergelijke informatie deelt als het ware een horizon. Het horizonsymbool volgens Metapatroon is een dikke, inderdaad, horizontale lijn. Die dient om verbijzonderde informatie aan 'op te hangen.' Zie figuur 1 voor de aanzet.

figuur 1: onderscheid tussen grondstof en perspectief.

Vervolgens kan elk perspectief met elk gegeven worden verbonden. Dat levert via die relaties evenzovele nieuwe knooppunten op. Daaraan kan zondig verdere informatie vastgeknoopt worden. Die ontbreekt dan aan/in het oorspronkelijk gegeven, maar is wel degelijk relevant volgens het perspectief in kwestie. Deze uitbreiding van het stelselmatige informatiemodel toont figuur 2. Merk op dat ook die eventuele extra informatie per context annex perspectief opgenomen staat in de aanvullende voorziening. Daardoor verandert er qua structuur e.d. helemaal niets aan de oorspronkelijke registers, zoals hier de vooropgezette bedoeling is.

figuur 2: expliciete verbindingen, ofwel grondstof volgens gevarieerde perspectieven.

5. Nieuwe kansen voor informatiebeheer

Wat de aanvullende voorziening in traditionele termen opent, is o.a. de mogelijkheid van meervoudige metadata. Nu is enkelvoud een grenswaarde van meervoud. Dan ligt het voor de hand om de inherent enkelvoudige metadata uit elk oorspronkelijk register over te hevelen naar de

aanvullende voorziening en daar volgens een specifiek perspectief te rangschikken. Nog altijd blijft daardoor de structuur van zo'n register ongewijzigd, maar kan de inhoud zoveel mogelijk tot zgn data beperkt blijven.

Voorop staat natuurlijk dat multicontextualiteit strookt met feitelijke, want gevarieerde informatiebehoeften. Een volgende stap kan eruit bestaan om te kijken of er eigenlijk wel zoveel verschillende systemen nodig zijn voor wat resteert als beheer van min of meer ruwe data. Zonder variëteit van metadata komen dáárvóór ineens andere hulpmiddelen in aanmerking. Zeg ook maar ééndimensionaler, dus robuuster enzovoort.

Dit is overigens maar een voorbeeld hoe de kwalitatieve overgang van mono- naar multicontextualiteit per saldo kansen schept voor stroomlijning van informatiebeheer. Die overgang is zeker niet gemakkelijk, zelfs onmogelijk voor wie vasthoudt aan aannames voor kleinschalige informatievoorziening. Wie de sprong waagt naar het paradigma dat voor de sociale psychologie gemeengoed is, herkent in Metapatroon de methode die dat paradigma praktisch toepasbaar maakt voor inrichting van voorzieningen voor informatieverkeer op de allang reële schaal van onze informatiemaatschappij.

Pieter Wisse is oprichter en directeur van Information Dynamics (Voorburg).

Publicaties over Metapatroon zijn toegankelijk via [Metapatroon, handboek stelselmatig informatieverkeer](#).

Februari 2012, webeditie 2012 © Pieter Wisse (Information Dynamics)